

Spis treści

Tradycja i współczesność	7
I. Geneza i powstanie 1 Dywizji Piechoty im. Tadeusza Kościuszki	11
Rodowód dywizji	11
Wstępne inicjatywy komunistów polskich w ZSRR (październik 1939 — czerwiec 1941)	15
Komuniści i polska lewica społeczna w ZSRR wobec wojny niemiecko-ra- dzieckiej	18
Nie wykorzystana szansa	25
Działalność polityczna „Nowych Widnokręgów” i polskiej lewicy demo- kratycznej w 1942 r.	29
Przesłanki polityczne i wojskowe powstania Związku Patriotów Polskich	32
Powstanie 1 Dywizji Piechoty im. Tadeusza Kościuszki	38
Cele społeczno-polityczne i charakter dywizji	42
II. Formowanie, organizacja i szkolenie dywizji	50
Pierwsze kroki organizacyjne	50
Zasady rekrutacji	55
Formowanie i szkolenie korpusu oficerskiego i podoficerskiego	62
Społeczno-demograficzna struktura dywizji	72
Szkolenie i wychowanie żołnierzy w obozie sieleckim	79
III. Bitwa pod Lenino — chrztem bojowym kościuszkowców	92
Wymarsz z obozu sieleckiego i wejście w skład Frontu Zachodniego (31 sierpnia — 7 października 1943)	92
Strategiczno-operacyjne i geograficzne warunki działań 1 dywizji	100
Planowanie i przygotowanie dywizji do walki	106
Zadanie 1 dywizji piechoty na tle zadania 33 armii	106
Decyzja dowódcy dywizji i dowódców pułków do natarcia. Zadania oddziałów i pododdziałów	110
Organizacja dowodzenia i współdziałania	118
Materiałowo-techniczne i medyczne zabezpieczenie bitwy	122
Przygotowanie moralnopolityczne żołnierzy do walki	123
Zajęcie podstaw wyjściowych do natarcia	124
Przebieg działań bojowych (12—13 października 1943)	125
Rozpoznanie walką	125
Walka pierwszego rzutu dywizji 12 października	127
Artyleryjskie przygotowanie ataku	127
Szturm przedniego skraju obrony nieprzyjaciela	129
Walki o Połzuchy i Trygubową	133
Wprowadzenie drugiego rzutu dywizji. Walki nocne	141
Natarcie 13 października	145
Wycofanie 1 dywizji piechoty z frontu	148
Miejsce bitwy pod Lenino w najnowszej historii Polski	160
IV. Dywizja kościuszkowska w walkach nad środkową Wisłą (lipiec—sierpień 1944)	168
W drodze do kraju	168
W odwodzie pod Smoleńskiem	168
W rejonie Berdyczowa i Kiwerc	172
Działania bojowe 1 pułku artylerii lekkiej nad Turią (11—12 lipca 1944)	177
Przekroczenie wschodniej granicy Polski i wyjście dywizji nad Wisłę (15—28 lipca 1944)	184
Forsowanie Wisły pod Dęblinem (31 lipca — 2 sierpnia 1944)	189
Operacyjno-taktyczne przesłanki wejścia dywizji kościuszkowskiej do bitwy nad środkową Wisłą	189

Zadanie bojowe i przygotowanie dywizji do forsowania Wisły (29—31 lipca 1944)	192
Przebieg forsowania	199
W obronie na wschodnim brzegu Wisły (21—31 sierpnia 1944)	207
Wycofanie dywizji spod Dębłina	207
W obronie między Świdrem i Wilgą	210
Walki 3 batalionu 2 pułku piechoty o bezimienną wyspę na Wiśle	214
V. Udział 1 Dywizji Piechoty im. T. Kościuszki w walkach o wyzwolenie Warszawy (wrzesień 1944 — styczeń 1945)	
1 dywizja piechoty w operacji praskiej 47 armii radzieckiej (10—15 IX 1944)	219
Charakterystyka geograficzna przedpola Pragi	219
Niemieckie przedmoście między Wisłą a Narwią	220
Plan operacji praskiej	224
Przygotowanie dywizji do natarcia	226
Przebieg działań bojowych	231
Rozpoznanie walką	232
Przełamanie pierwszej pozycji obrony nieprzyjaciela	233
Walka o przełamanie drugiej pozycji	235
Walki o Pragę	237
Z pomocą walczącej Warszawy	244
Działania bojowe 1 dywizji w kierunku Jabłonny	247
W operacji warszawskiej 1 armii WP (14—17 stycznia 1945)	251
Przygotowanie dywizji do walki	251
Położenie nieprzyjaciela w rejonie Warszawy	252
Dywizja kościuszkowska w ogólnym planie operacyjnym	252
Przebieg działań bojowych	259
Polityczno-wojskowe aspekty wyzwolenia Warszawy	264
VI. W walkach o wyzwolenie Pomorza Zachodniego (28 stycznia — 8 kwietnia 1945)	
Sytuacja na Pomorzu w końcu stycznia 1945 r.	267
Zadanie 1 dywizji piechoty w bitwie o przełamanie Wału Pomorskiego	272
Walki 1 dywizji piechoty o przełamanie polowej pozycji nad Gwdą (31 stycznia — 3 lutego 1945)	273
Bój o Podgaje	273
Walki 3 pułku piechoty o Podgaje (31 stycznia — 1 lutego)	280
Wprowadzenie do walki głównych sił dywizji (1—2 lutego)	281
Zdobycie Podgajów (2—3 lutego)	286
Udział 1 dywizji piechoty w dołamaniu Wału Pomorskiego. Wyzwolenie Mirosławca (5—12 lutego)	289
Ogólne przesłanki wprowadzenia 1 dywizji do bitwy	289
Walki dywizji o przełamanie Wału Pomorskiego (6—8 lutego)	291
Walki dywizji w głębi operacyjnej i zdobycie Mirosławca (9—10 lutego)	295
Działania wiążące w rejonie Mirosławca (13—19 lutego)	300
Działania bojowe 1 dywizji w operacji pomorskiej	303
Przygotowanie dywizji do działań	303
Przebieg działań (1—10 marca)	305
Działania obronne dywizji nad Zalewem Szczecińskim (11 marca — 8 kwietnia)	310
VII. Dywizja kościuszkowska w operacji berlińskiej (16 kwietnia — 8 maja 1945)	
Sytuacja ogólna i plany działań	319
Forsowanie Odry i Starej Odry (16—20 kwietnia)	323
Zadanie dywizji i plan natarcia	323
Zabezpieczenie działań bojowych dywizji	326
Gotowość do działań	330
Rozpoznanie walką i forsowanie Odry (15—16 kwietnia)	333
Przełamanie taktycznej strefy obrony nieprzyjaciela — sforsowanie Starej Odry (17—20 kwietnia rano)	337

Pościg i zabezpieczenie prawego skrzydła armii nad Kanałem Hohen-	341
zollernów (20—29 kwietnia)	
Walki 1 dywizji na ulicach Berlina (30 kwietnia — 2 maja)	346
Sytuacja operacyjno-taktyczna w Berlinie w końcu kwietnia	346
Decyzja o przegrupowaniu 1 dywizji do walk ulicznych w Berlinie	350
Zadania kościuszkowców w szturmie Berlina	356
Początek szturmu	361
Szturm generalny	365
Zakończenie walk ulicznych i kapitulacja Berlina (2 maja godz.	
5.00—12.30)	374
Historyczne znaczenie victorii berlińskiej	381
VIII. Dywizja kościuszkowska w walce o utrwalenie władzy ludowej i zago-	
spodarowanie kraju w latach 1945—1948	387
Ogólna sytuacja na Białostocczyźnie wiosną 1945 r.	387
Działalność bojowo-propagandowa dywizji na terenie województw bia-	
łostockiego, lubelskiego i warszawskiego (czerwiec 1945 — czerwiec 1946)	389
Zmiana dyslokacji, demobilizacja, przejście na etat pokojowy	399
Walki dywizji przeciwko UPA i rozbicie ostatnich wrogich oddziałów	
reakcyjnego podziemia zbrojnego (kwiecień 1947 — maj 1948)	402
Udział dywizji w ochronie referendum i wyborów do Sejmu Ustawo-	
dawczego	404
Oddziały dywizji w rozminowaniu kraju i w akcjach rolnych	408
IX. Wnioski końcowe	411
Działalność polityczno-wychowawcza w dywizji kościuszkowskiej	411
Ogólna charakterystyka struktury organizacyjnej 1 dywizji piechoty	420
Doświadczenia bojowe 1 dywizji na szlaku Lenino—Warszawa—Berlin	423
Straty bojowe 1 dywizji na szlaku Lenino—Berlin	432
Odznaczenia i wyróżnienia	436